

Premenlivosť je tromfom trvaliek, ktorý neprekoná žiadna iná skupina kvetov. Začínajú kvitnúť už veľmi skoro na jar, záplava ich kvetov nás sprevádza počas celého leta a s poslednými jesennými lúčmi slnka sa lúčia v rozkvitnutom záhone astier. Dokonca aj počas mrazivej atmosféry zimy trvalky zotrávajú na záhonoch a v podobe odkvitnutých kvetenstiev tráv a plodov pokrytých inováťou nám spestrujú zimné záhony. Ich rafinované premeny počas celého roka oživujú a dopĺňajú charakter záhrady.

AUTOR **ING. DAGMAR HILLOVÁ,**
ING. MARTINA ŠÁŠIKOVÁ
FOTO **ING. ZOLTÁN NAGY, GRAND GARDEN**

02

TRVALKOVÉ premeny

01

03

01. *Allium sphaerocephalum* je cenená pre jej jemnú textúru a sýtu farbu.

02. *Najkrajším obdobím v záhrade je skoré leto, keď rastliny kvitnú v plnom prúde.*

03. *Trvalkové kompozície sú zaujímavé hlavne pri posedeniach, kde si krásu kvetov môžeme zblízka vychutnať.*

TRVALKY PATRIA V MODERNÝCH ZÁHRADNÝCH KOMPOZÍCIÁCH K VÝNIMOČNÝM RASTLINNÝM DRUHOV. PONÚKAJÚ NESPOČETNÉ MNOŽSTVO FAREBNÝCH, TVAROVÝCH A VÝŠKOVÝCH KOMBINÁCIÍ. PREDSTAVUJÚ ALTERNATÍVNU SKUPINU RASTLÍN, CENENÚ PREDOVŠETKÝM PRE SVOJU PREMENLIVOSŤ A FAREBNOSŤ.

04. *I odkvitnuté kvetenstvá trvaliek môžu byť zaujímavé a atraktívne (kniphophia).*

05. *Dôležité je správne farebné a výškové zladenie rastlín (kocúrník +alchemilka).*

radi uvidíme záblesk svetla aj v tejto kombinácii. Preto je vhodné, keď záhon zľahka rozžiari rudbeckia (*Rudbeckia fulgida*) či *Phlomis ruseliana*.

Trvalky dokážu zaujať nielen na jar a v lete, ale sú pôsobivé i v jesennom období. Kontrastom k atmosfére sychravých jesenných dní sú teplé purpurové tóny astier (*Aster dumosus*) a rozchodníkov (*Sedum telethium*), ktoré harmonicky ladia s vyfarbenými trávami.

Všestranne trávy

Tromfom v rukáve, na ktorý architekti nikdy nezabúdajú, sú trávy. Je to jedna z najvdáčajších skupín trvaliek, nenáročná na stanovište. Už na začiatku leta ohúria bohatými trsmi listov vyfarbenými širokou škálou odtieňov zelenej farby. V jesennom období prekvapia nevšednými súkvetiami, ktoré rafinovane prefarbujú od zlatých, medených po purpurové tóny. Pevnosť stebiel a súkvetí si zachovávajú počas celého zimného obdobia, keď je ich atraktivita ešte zvýraznená pôsobením inovate a námrazy.

Výhody trvaliek

Premenlivosť trvalkových záhonov nie je jedinou odpoveďou na otázku, prečo v záhrade používať trvalky. Významným argumentom je aj obrovská škála podmienok stanovišta, v ktorých sa trvalkám darí. V každej záhrade sa nájdu problémové miesta, na ktorých sa dokážu uplatniť práve ony. Správne zvolené druhy si poradia s extrémne suchými, trvalo zamokrenými alebo

04
05

Sezónne metamorfózy

Skúsení záhradní dizajnéri s obľubou využívajú v jarnom období teplé tóny v trvalkových záhonoch, aby po mrazivých, smutných a bezfarebných zimných dňoch zohriali dušu pri pohľade na životom kypiaci jarný záhon. Na tento účel sa dajú vhodne použiť skoré jarné druhy ako mliečnik (*Euphorbia polychroma*) či alchemilka (*Alchemilla mollis*), ktoré sa dajú vhodne kombinovať s neskoro kvitnúcimi cibulovinami ako *Eremurus stenophilus* či *Fritilaria imperialis*. Oživujúcim elementom tohto obdobia sú cesnaky, ktoré dodávajú akcent nielen vo farbe, ale aj v tvare súkvetia. Do záhonov vnášajú výrazný dizajnový náboj.

V letnom období sa musíme sústrediť na odlišný účinok pôsobenia kvetinového záhona. Veľa slnka, svetla a vysoké teploty spôsobujú, že v záhrade očami hľadáme predovšetkým chladivé farby. Tieto nám rada poskytne fialová šalvia (*Salvia nemorosa*), modrý kocúrník (*Nepeta fasseni*), letná astra (*Aster amellus*) alebo levanduľa. Podobne však ako na belasej oblohe

06

06. Kombinácia *Allium giganteum* a *Allium sphaerocephalum*.

07. Trvalky sa hodia nielen do vidieckych, ale aj do moderných, formálnych kompozícií.

08. Vďačnými trvalkami sú okrasné trávy, ktoré vnášajú do záhonov jemnosť a výškové členenie.

09. Správnym výberom a farebným zladením dokážeme v záhrade doceliť celoročnú premenlivosť.

07

TRVALKOVÉ premeny

08

ZÁHRADNÝ ARCHITEKT ING. ZOLTÁN NAGY
WWW.GRANDGARDEN.SK

zatiennými miestami v záhrade, kde sa iným druhom dariť nebude. Rôznorodosť stanovíš, kde trvalky možno vysádzať, ale i farebné a výškové charakteristiky jednotlivých druhov sú ozajstným orieškom i pre záhradných architektov. Pri ich kombinácii treba poznať nielen vzrastové charakteristiky a farbu kvetov, ale, samozrejme, aj termín kvitnutia a jednotlivé špecifické znaky použitých druhov. Správna kombinácia je preto veľakrát majstrovským dielom, paletou farieb a textúr. Trvaliek sa však nesmieme báť. Mali by sme sa s nimi čo najskôr spriateliť, aby nás obdarili svojou rafinovanou premenlivosťou počas celého roka.

Špecializované predajne, trvalkové škôlky ponúkajú bohatý sortiment týchto rastlín, z ktorých si stačí vybrať. Špecialisti ochotne pomôžu nájsť tú správnu kombináciu do každej záhrady, k vášmu srdcu, temperamentu a k predstavám o trávení voľného času v milovanej záhrade. @ 09